

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини №2 та медсестринства

Навчальний рік 2023-2024

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
навчальної дисципліни «Сестринська практика»

Нормативний освітній компонент
Формат освітнього компонента змішаний (очний та дистанційний)
Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність «228 «Педіатрія»
Освітньо-професійна програма Педіатрія
Другого (магістерського) рівня вищої освіти
Курс третій

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри Пропедевтики внутрішньої медицини №2 та медсестринства

Протокол від
"30"серпня 2021 року № 11

Завідувач кафедри
 проф. Оспанова Т.С.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з проблем терапевтичного профілю

Протокол від
"31"серпня 2021 року № 1

Голова
 проф. Кравчун П.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Оспанова Т.С., зав. кафедрою ПВМ №2 та медсестринства, професор, д.мед.н.
2. Хіміч Т.Ю., доцент кафедри ПВМ №2 та медсестринства, доцент, к.мед.н.
3. Авдєєва О.В. доцент кафедри ПВМ №2 та медсестринства, доцент, к.мед.н.
4. Болокадзе Є.О. доцент кафедри ПВМ №2 та медсестринства, доцент, к.мед.н.
5. Піонова О.М. доцент кафедри ПВМ №2 та медсестринства, доцент, к.мед.н.
6. Веремієнко О.В. доцент кафедри ПВМ №2 та медсестринства, доцент, к.мед.н.
7. Борзенко А.Б. асистент кафедри ПВМ №2 та медсестринства, к.мед.н.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1. Хіміч Т.Ю., доцент кафедри ПВМ №2 та медсестринства, доцент, к.мед.н.
Професійні інтереси: терапія, імунологія, алергологія
Контактний тел. та E-mail викладача +380972934789 ty.khimich@knmu.edu.ua
2. Авдєєва О.В. доцент кафедри ПВМ №2 та медсестринства, доцент, к.мед.н.
Професійні інтереси: терапія, нефрологія, пульмонологія,
Контактний тел. та E-mail викладача +380504005235 ov.avdieieva@knmu.edu.ua
3. Болокадзе Є.О. доцент кафедри ПВМ №2 та медсестринства, доцент, к.мед.н.
Професійні інтереси: терапія,пульмонологія,
Контактний тел. та E-mail викладача +380662806391 yo.bolokadze@knmu.edu.ua
4. Піонова О.М. доцент кафедри ПВМ №2 та медсестринства, доцент, к.мед.н.
Професійні інтереси: терапія, , пульмонологія,
Контактний тел. та E-mail викладача +380506050642 om.pionova@knmu.edu.ua
5. Веремієнко О.В. доцент кафедри ПВМ №2 та медсестринства, доцент, к.мед.н. Професійні інтереси: терапія, пульмонологія,
Контактний тел. та E-mail викладача +380999188430 ov.veremiienko@knmu.edu.ua
6. Борзенко Алла Борисівна- асистент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини №2 та медсестринства, к. мед. н.
Професійні інтереси: терапія, кардіологія
Контактний тел. та E-mail викладача +380507047777, ab.borzenko@knmu.edu.ua

Інформація про консультації Очні консультації: згідно розкладу кафедри на базі кафедри - обласної клінічної лікарні та Диспансер протирадіаційного захисту населення за попередньою домовленістю. Он-лайн консультації: за попередньою домовленістю з викладачем з використанням ресурсів системи Moodle. (<http://31.128.79.157:8083/login/index.php>)

Локація. Місце проведення лекцій та практичних занять: лекційна зала та учбові кімнати кафедри пропедевтики внутрішньої медицини №2 та медсестринства, і (вул. Тринклера 3)
Час проведення занять: понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця (9⁰⁰-11⁵⁰/13²⁰-17¹⁰ у відповідності до розкладу);

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Сестринська практика» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Педіатрія»

Опис навчальної дисципліни (анотація) «Сестринська практика» є клінічною дисципліною, спрямованою на ознайомлення студента із основними обов'язками та професійними діями медичної сестри терапевтичного, хірургічного та педіатричного відділень стаціонару. Навчальна дисципліна «Сестринська практика» передбачає опанування основною маніпуляційною технікою медичної сестри відповідних підрозділів стаціонару, а також вивчення гігієнічних, профілактичних та лікувальних заходів, які входять до компетенції середнього медичного персоналу і застосовуються для створення комфортних умов перебування хворого у медичному закладі, сприяння якнайшвидшого одужання пацієнта, запобігання розвитку ускладнень.

Засвоєння матеріалу базується на послідовному ознайомленні з особливостями реалізації вказаного обсягу дій у роботі терапевтичних, хірургічних та педіатричних відділень лікарень. Відповідно до цього, програма дисципліни структурована на 3 розділи, відповідно проходження практики в спеціалізованих відділеннях.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Сестринська практика» є комплекс функціональних обов'язків та професійних дій медичної сестри терапевтичного, хірургічного, педіатричного стаціонару, а також сукупність заходів, спрямованих на створення сприятливих умов успішного лікування хворих.

Метою викладання навчальної дисципліни «Сестринська практика» є опанування студентом основних прийомів професійної діяльності медичної сестри на основі глибокого знання та розуміння особливостей функціонування організму хворої людини із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

Міждисциплінарні зв'язки: проходження сестринської практики передбачено у VI семестрі, коли студентом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін: медичної біології, медичної та біологічної фізики, анатомії людини, фізіології, біоорганічної та біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, клінічної анатомії та топографічної хірургії, патофізіології, патоморфології, фармакології, щойно закінчено вивчення таких клінічних дисциплін, як пропедевтика внутрішньої медицини, пропедевтика педіатрії та загальна хірургія, з якими інтегрується програма виробничої практики. У свою чергу, сестринська практика формує засади вивчення студентом подальших клінічних дисциплін – внутрішньої медицини, педіатрії, хірургії, анестезіології та інтенсивної терапії, що передбачає «вертикальну» інтеграцію з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з сестринської справи в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Пререквізити медична біологія, медична та біологічна фізика, анатомія та фізіологія людини, біоорганічна та біологічна хімія, мікробіологія вірусологія та імунологія, патофізіологія.

Постреквізити: внутрішня медицина, хірургія, інфекційні хвороби, онкологія, анестезіологія та інтенсивна терапія.

Послання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE
<http://31.128.79.157:8083/login/index.php>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни Метою викладання навчальної дисципліни “Первинна медико-санітарна допомога” є . опанування студентом основних прийомів професійної діяльності медичної сестри по забезпеченню первинної медико-санітарної допомоги на основі глибокого знання та розуміння особливостей функціонування організму хворої людини, із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Сестринська практика» є:

- Оволодіння студентами основними знаннями щодо обов'язків середнього медичного персоналу терапевтичного, хірургічного, педіатричного відділень стаціонару
- Набуття основних практичних навичок медичної сестри терапевтичного, хірургічного, педіатричного відділень стаціонару

- Поглиблення теоретичних знань, необхідних для організації комфортних умов перебування хворого у стаціонарі та забезпечення необхідного догляду за ним на всіх етапах лікування
- Формування у студентів морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами **компетентностей: інтегральні:**

Компетентності та результати навчання.

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей:**

– *інтегральна:*

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

– *загальні:*

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
7. Здатність працювати в команді.
8. Навички міжособистісної взаємодії.
9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
10. Здатність спілкуватись іноземною мовою
11. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
14. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

– *спеціальні (фахові, предметні):*

1. Навички опитування та клінічного обстеження пацієнта.
2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
3. Навички виконання медичних маніпуляцій.
4. Здатність до забезпечення необхідного режиму перебування хворого у стаціонарі при лікуванні захворювань.
5. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.

6. Навички надання екстреної медичної допомоги.
7. Здатність до забезпечення відповідного характеру харчування при лікуванні захворювань.
8. Здатність до ведення медичної документації.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1 – здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді

ПРН 3 – здатність застосовувати набуті знання, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря, сфера застосування яких передбачена переліками синдромів та симптомів, захворювань, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій

ПРН 4 – збір інформації про пацієнта

ПРН 5 – оцінювання результатів опитування, фізичного обстеження, даних лабораторних та інструментальних досліджень

ПРН 8 – визначення необхідної дієти при лікуванні захворювань

ПРН 9 – визначення тактики ведення контингенту осіб, що підлягають медичному спостереженню або потребують паліативної допомоги

ПРН 10 – діагностування невідкладних станів, визначення тактики надання екстреної медичної допомоги

ПРН 11 – проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів

ПРН 12 – планування профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб

ПРН 15 – виконання медичних маніпуляцій

ПРН 16 – оцінювання впливу навколишнього середовища на стан здоров'я населення

ПРН 17 – ведення медичної документації, обробка державної, соціальної та медичної інформації

ПРН 18 – здатність здійснювати оцінку стану здоров'я людини та забезпечувати його підтримку з урахуванням впливу навколишнього середовища та інших факторів здоров'я

ПРН 19 – здатність здійснювати оцінку санітарно-гігієнічного стану навколишнього середовища з метою визначення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів

ПРН 20 – здатність застосовувати набуті знання щодо існуючої системи охорони здоров'я для оптимізації власної професійної діяльності та участі у вирішенні практичних завдань галузі

ПРН 21 – сформованість фахівця з належними особистими якостями, який дотримується етичного кодексу лікаря

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

- Комунікативні навички
- Здатність працювати в команді, спілкуватися з людьми і управляти конфліктами
- вміння оцінювати і аналізувати ситуації
- Здатність до Організації, планування та ефективного виконання проектів і завдань
- Здатність виконувати роботу професійно, відповідально
- Здатність проявляти емоційний інтелект у взаємодіях з колегами, клієнтами, з керівником, почуттям такту і своєчасності реакції.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Опис дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 0,9	Напрямок підготовки 22 «Охорона здоров'я»	Нормативна
Загальна кількість годин - 27	Спеціальність: 228 «Педіатрія»	Рік підготовки:
		3-й
		Семестр
		6-й
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 9 год. самостійної роботи студента — 18 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Другий (магістерський) рівень	Лекції
		0 год.
		Практичні, семінарські
		9 год.
		Самостійна робота
		18 год.
		Індивідуальні завдання: год.
		Вид контролю: диференційований залік

2.2.1 Лекції - не передбачені програмою

2.2.2 Семінарські заняття – не передбачен програмою

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Морально-етичні та законодавчі засади медсестринства в Україні. Організація роботи та обов'язки медичної сестри основних структурних підрозділів терапевтичного стаціонару. Обов'язки і дії постової медичної сестри терапевтичного відділення Документація, що заповнюється постовою сестрою та правила її ведення.	2	демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; доповідь; виступ на задану тему;

			повноважень, кейс-метод, дебати,	
2	Організація роботи та обов'язки сестри маніпуляційного кабінету. Санітарно-епідемічний режим маніпуляційного кабінету. Методика і техніка взяття загального аналізу крові, аналізу крові на вміст цукра, на біохімічні та бактеріологічні дослідження. Техніка виконання підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних ін'єкцій. Особливості введення антибактеріальних препаратів.	2	-"-	-"-
3	Обов'язки медичної сестри по забезпеченню діагностичного процесу у терапевтичному стаціонарі. Основні правила підготовки хворого до проведення гастроскопії, ректороманоскопії, колоноскопії, ультразвукового дослідження органів черевної порожнини. Підготовка та проведення шлункового та дуоденального зондувань. Промивання шлунка.	2	-"-	-"-
4	Основні види клізм та правила їх застосування. Підготовка хворих та необхідного обладнання для взяття калу на яйця гельмінтів, приховану кров, копрограму. Правила взяття аналізу сечі для дослідження за методиками Зимницького, Аддіса-Каковського, їх діагностичне значення.	2	-"-	-"-
5	Особливості роботи процедурного кабінету терапевтичного відділення та обов'язки медичної сестри щодо їх забезпечення. Правила користування кишеньковим та стаціонарним інгаляторами. Методика та техніка подавання зволоженого кисню та користування кисневою подушкою. Ознайомлення із проведенням фізіотерапевтичних процедур (гідротерапевтичних, світлових, електромагнітних).	1	-"-	-"-
6	Диференційований залік	1	-"-	: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); тестовий контроль; Перевірка оволодіння практичними навичками; перевірка написання звітної документації

				(щоденник практики)
	Всього годин	9		

2.2.4. Лабораторні заняття – не передбачані програмою

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Знайомство з посадовими інструкціями та діючими наказами, що регламентують професійну діяльність медичної сестри	4	Самостійна робота в терапевтичному відділенні, відеороліки, відеофільми, дискусія, моделювання процесів і ситуацій, самостійна робота джерелами інформації	творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь;
2	Самостійне відпрацювання навичок та умінь, наведених у плані практичної підготовки	4	-“-	-“-
3	Індивідуальна робота: вечірнє чергування у відділенні терапевтичного профілю з подальшим звітом на практичному занятті	2	-“-	-“-
4	Заповнення основної звітної документації (щоденник виробничої практики та підсумковий звіт)	4	-“-	-“-
5	Підготовка до диференційного заліку	4	-“-	-“-
	Всього годин самостійної роботи студента	18		

Методи навчання (навести лише ті, які використовуються під час викладання дисципліни): лекція, розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, круглий стіл, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, дебати, спаринг-партнерство (навчання в парах),

Методи контролю:

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему;

Підсумковий контроль: диф. залік

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Організація оцінювання поточного контролю. Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичному занятті відповідно до конкретних цілей. Застосовуються такі засоби оцінки рівня підготовки студентів: розв'язання ситуаційних задач, трактування та оцінка результатів лабораторних досліджень, аналіз і оцінка результатів інструментальних досліджень

і параметрів, що характеризують функції організму людини, контроль засвоєння практичних навичок. Підсумкове заняття (ПЗ) обов'язково проводиться згідно з програмою навчальної дисципліни протягом семестру за розкладом, під час занять. Прийом ПЗ здійснюється викладачем академічної групи. Оцінювання здійснюється за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

**Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності
здобувачів освіти з дисциплін**

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
Зокрема, критерії оцінювання практичних навичок з дисциплін	
«Відмінно»	Студент відповідає високому (творчому) рівню компетентності: студент виявляє особливі творчі здібності, без помилок самостійно демонструє виконання практичних умінь та володіє системними теоретичними знаннями (знає методiku виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.) та має здібності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.

«Добре»	Студент самостійно демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі неточності, які швидко виправляє, володіє теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.)
«Задовільно»	Студент демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі помилки, які може виправити при корекції їх викладачем, володіє задовільними теоретичними знаннями (знає основні положення методики виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.).
«Незадовільно»	Студент не може самостійно продемонструвати практичні вміння (виконує їх, допускаючи грубі помилки), не володіє достатнім рівнем теоретичних знань (не знає методики виконання практичних навичок, показань і протипоказань, можливих ускладнень, та ін.).

Перерахунок середньої оцінки за поточну навчальну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів...» або середню оцінку (с точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу АСУ.

Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються ДЗ)

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Мінімальна кількість балів, яку має набрати студент за поточну діяльність під час вивчення розділу, становить 70 балів, максимальна кількість балів - 120 балів.

Оцінювання самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів, яка

передбачена темою заняття поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті та при проведенні диференційного заліку.

Основними видами самостійної роботи студентів є:

1. Ознайомлення з посадовими інструкціями та діючими наказами, що регламентують професійну діяльність медичної сестри.
2. Оформлення медичної документації профільного відділення.
3. Відпрацювання практичних навичок та маніпуляційної техніки медичної сестри відповідно до плану практичної підготовки:

Теми для самостійної роботи - перелік практичних навичок

№ з/п	Назва практичних навичок, умінь
1	Організувати прийом пацієнта, санітарну обробку відповідно до стану хворого у приймальному відділенні.
2	Організувати транспортування пацієнта у відповідне відділення.
3	Провести розпитування хворого. Зробити висновок щодо отриманих анамнестичних даних.
4	Провести загальний огляд показового хворого. Визначити провідні симптоми.
5	Провести обстеження хворого із патологією легень, дати оцінку стану його здоров'я, виставити сестринський діагноз, скласти план сестринського догляду.
6	Провести обстеження хворого із патологією серця, дати оцінку стану його здоров'я, виставити сестринський діагноз, скласти план сестринського догляду.
7	Провести вимірювання артеріального тиску на верхніх кінцівках, оцінити отримані дані.
8	Провести вимірювання артеріального тиску на нижніх кінцівках, оцінити отримані дані.
9	Провести дослідження пульсу, оцінити отримані дані.
10	Продемонструвати правила заповнення температурного листа.
11	Провести обстеження хворого із патологією органів травлення, дати оцінку стану його здоров'я, виставити сестринський діагноз, скласти план сестринського догляду.
12	Провести обстеження хворого із патологією нирок, дати оцінку стану його здоров'я, виставити сестринський діагноз, скласти план сестринського догляду.
13	Провести обстеження хворого із патологією ендокринної системи, дати оцінку стану його здоров'я, виставити сестринський діагноз, скласти план сестринського догляду.
14	Провести обстеження хворого із гематологічним захворюванням, дати оцінку стану його здоров'я, виставити сестринський діагноз, скласти план сестринського догляду.
15	Організувати обстеження пацієнта з інфекційною хворобою.
16	Організувати показове обстеження пацієнта хворого на ВІЛ/СНІД
17	Організувати проведення профілактичних та протиепідемічних заходів при прийомі пацієнтів.
18	Продемонструвати методику взяття мазків з носа та зіва.
19	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику виконання очисної клізми.
20	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику виконання сифонної клізми
21	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику виконання масляної клізми
22	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати методику закапування крапель в очі та закладання мазі в кон'юнктивальний мішок.
23	Провести облік медикаментозних засобів в маніпуляційному кабінеті.
24	Провести забір крові для біохімічного дослідження.
25	Провести забір крові для бактеріологічного дослідження.

26	Продемонструвати методику взяття мазків з носа та зіва.
27	Розрахувати дозу розчинного антибіотика згідно листа призначення.
28	Виписати сильнодіючий або наркотичний засіб.
29	Підготувати необхідні розчини та продемонструвати правила поводження з одноразовим шприцом після його застосування.
30	Підготувати необхідні розчини та провести перед стерилізаційну обробку інструментарію для багаторазового використання.
31	Проконтролювати якість перед стерилізаційної обробки інструментарію.
32	Провести реєстрацію ЕКГ в 12-ти відведеннях.
33	Продемонструвати методику подавання зволоженого кисню хворому.
34	Продемонструвати методику користування різними типами інгаляторів.
35	Заповнити медичну документацію у приймальному відділенні
36	Заповнити медичну документацію у терапевтичному відділенні
37	Заповнити статистичну форму хворого у терапевтичному відділенні

Оцінювання індивідуальних завдань студента здійснюється за умов виконання завдань викладача (доповідь реферату на практичному занятті, доповідь з презентацією на практичному занятті, доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей, участь у Всеукраїнській олімпіаді). Бали (не більше як 10) додаються, як заохочувальні. Загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.

Організація підсумкового контролю - диференційний залік. Допуск до диференційного заліку визначається у балах поточної навчальної діяльності, а саме: min - 70, max - 120 балів. Диф. залік проводиться викладачем академічної групи (або комісійно вразі незгоди студента з результатами атестації) на останньому занятті.

Диф.залік з дисципліни - це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс :

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції - вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

Під час проведення диференційного заліку проводиться оцінювання засвоєння практичних навичок та теоретичних знань за складеними на кафедрі білетами, які включають усі теми дисципліни.

Оцінювання теоретичних знань та практичних навичок, якщо вони представлені в одному білеті

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Відповідь за білетами, які включають теоретичну та практичну частини дисципліни	За кожен відповідь студент одержує від 10 до 16 балів, що відповідає: «5» - 16 балів; «4» - 13 балів; «3» - 10 балів.
1	16	13	10		
2	16	13	10		
3	16	13	10		
4	16	13	10		
5	16	13	10		
	80	65	50		

Безпосередньо диф.залік оцінюється від - 50 до – 80 балів.

Технологія оцінювання дисципліни

Оцінювання результатів вивчення дисциплін проводиться безпосередньо після диференційного заліку. Оцінка з дисципліни визначається як сума балів за ПНД та **диф. заліку** і становить min – 120 до max - 200.

**Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою,
чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS**

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі підсумкові контрольні заняття, диференційний залік.

Студентам, що не виконали вимоги навчальних програм дисциплін виставляється оцінка **F_x**, якщо вони були допущені до складання диференційованого заліку або іспиту, але не склали його. Оцінка **F** виставляється студентам, які не допущені до складання диференційованого заліку або іспиту.

Оцінки "**F_x**" або "**F**" ("незадовільно") виставляються студентам, яким не зараховано вивчення дисципліни, формою контролю якої є залік.

Після завершення вивчення дисципліни відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють студенту відповідну оцінку за шкалами (Таблиця 3) у залікову книжку та заповнюють відомості

Якщо диф.залік не складено, встановлюються дати перескладання під час канікул, до початку наступного семестру.

**3.2. Перелік практичних навичок до проведення диференційного заліку
з дисципліни « Основні обов'язки та професійні дії медичної сестри
терапевтичного відділення»**

1. Етичні основи сестринської справи.
2. Основні накази Міністерства охорони здоров'я України, які регламентують діяльність медичної сестри терапевтичного відділення.
3. Обов'язки медичної сестри основних підрозділів терапевтичного стаціонару.
4. Перелік документації, що ведеться медичною сестрою в різних підрозділах терапевтичного стаціонару.
5. Проведення обліку медикаментозних засобів в різних підрозділах терапевтичного відділення.
6. Правила виписування і зберігання сильнодіючих та наркотичних засобів.
7. Робота з листком призначень. Правила забезпечення пацієнтів таблетованими та розчинними лікарськими препаратами
8. Продемонструвати правила заповнення температурного листа.
9. Провести дослідження пульсу та вимірювання артеріального тиску.
10. Провести забір крові для біохімічного дослідження.
11. Провести забір крові для гемостазіологічного дослідження.
12. Продемонструвати методику виконання підшкірної ін'єкції.
13. Продемонструвати методику виконання внутрішньом'язової підшкірної ін'єкції.
14. Розрахувати дозу розчинного антибіотика згідно листа призначення.
15. Підготувати систему та ввести внутрішньовено крапельно препарат.

16. Підготувати необхідні розчини та продемонструвати правила поводження з одноразовим шприцем після його застосування.
17. Підготувати необхідні розчини та провести передстерилізаційну обробку інструментарію для багаторазового використання.
18. Проконтролювати якість перед стерилізаційної обробки інструментарію.
19. Продемонструвати методику взяття мазків з носа та зіва.
20. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику виконання очисної клізми.
21. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику виконання сифонної клізми
22. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику виконання масляної клізми
23. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику виконання гіпертонічної клізми
24. Провести реєстрацію ЕКГ в 120ти відведеннях.
25. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати методику накладання зігрівального компресу.
26. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати методику накладання мазьової пов'язки.
27. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати методику закапування крапель в очі та закладання мазі в кон'юнктивальний мішок.
28. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати методику застосування гірчичників.
29. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати методику застосування медичних банок.
30. Продемонструвати методику подавання зволоженого кисню хворому.
31. Продемонструвати методику користування різними типами інгаляторів.

3.3. Контрольні питання та завдання до самостійної роботи Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового заняття, диф. заліка. Одним з видів діяльності студента та його контролю з боку викладача є ведення Щоденника виробничої практики (додаток 1), який заповнюється студентом кожного дня та підписується викладачем після завершення самостійної частини роботи студента у стаціонарі. По закінченні кожного модуля виробничої практики студентом заповнюється Підсумковий звіт про виконану роботу (додаток 2). Наявність заповненого та завіреного підписом викладача Щоденника і Підсумкового звіту є обов'язковою для допуску студента до підсумкового контролю знань та практичної підготовки з дисципліни.

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні):

За бажанням студента під час вивчення відповідних тем він може виконувати індивідуальну роботу, яка проводиться в позаурочний час та при успішному її виконанні додатково оцінюється викладачем.

Орієнтовний перелік індивідуальних завдань:

1. Чергування у відділенні відповідного профілю (терапевтичного, хірургічного, педіатричного) з подальшим звітом на практичному занятті.
2. Робота з літературою й іншими джерелами інформації та підготовка реферативного повідомлення із доповіддю на практичному занятті.
3. Підготовка ілюстративних матеріалів за тематикою практичних занять.
4. Проведення бесід та лекцій для пацієнтів щодо первинної та вторинної профілактики захворювань.

3.5. Інші заохочення (умови нарахування додаткових балів за різні види неформальної та інформальної діяльності, серед яких можуть бути конференції, наукові дослідження, участь у опитуваннях, симпозиумах, тощо):

На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (**не більше 10**)

Бали за індивідуальні завдання одноразово нараховуються студентові тільки комісійно (комісія – зав. кафедри, завуч, викладач групи) лише за умов успішного їх виконання та захисту. В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 120 балів.

3.6. Правила оскарження оцінки

Згідно загальних положень та наказів ХНМУ

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги дисципліни(система вимог та правил, які викладач пред'являє до здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни). Щоб досягти цілей навчання і успішно пройти курс, необхідно: з першого дня включитися в роботу; регулярно відвідувати лекції; читати матеріал попередньо, до його розгляду на практичному занятті; не спізнюватися і не пропускати заняття; приходити на кафедру одягнутими у медичний халат, мати змінне взуття, мати при собі фонендоскоп, зошит, ручку; виконувати всі необхідні завдання і працювати щодня; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися за допомогою і отримувати її, коли Ви її потребуєте. Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно.

Передбачена академічна мобільність, взаємозамінність залікових кредитів (обсяг 1 кредиту 30 годин). Студенти можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально.

Відвідування занять та поведінка Відвідування лекцій та практичних занять студентами є обов'язковим. Не допускаються запізнення студентів на лекції та практичні заняття.

Під час лекційного заняття студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Використання електронних гаджетів дозволяється лише з дозволу викладача. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни(активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи). Практичні заняття передбачають:

Активну участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Заохочення та стягнення(додаткові бали за конференції, наукові дослідження, правки, поради, участь у опитуваннях). Оцінювання індивідуальних завдань студента здійснюється за умов виконання завдань викладача (повідь реферату на практичному занятті, повідь з презентацією на практичному занятті, повідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей, участь у Всеукраїнській олімпіаді). Бали (не більше як 10)

додаються, як заохочувальні.

Техніка безпеки. На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі та ін. Розробка, оновлення та затвердження силабусу навчальної дисципліни проводиться кожного навчального року. Обов'язкове розміщення на сайті ХНМУ в профілі освітньої програми «Медицина» до 30 червня поточного навчального року для наступного навчального року;

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності (в т.ч. відповідальність за порушення академічної доброчесності). Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ✓ Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- ✓ Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- ✓ Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини №2 та медсестринства підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Студенти з особливими потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи.

Додаток 1

ЩОДЕННИК

Проходження Сестринської практики
студента _____ факультету _____ групи

_____ (ПІБ)

Місце проходження практики:

Кафедра _____

Клінічна база _____

Дата, години роботи *	Зміст виконаної роботи **	Підпис *** старшої медичної сестри відділення

* вказуються години роботи під час самостійної роботи

** новодиться перелік виконаних маніпуляцій та завдань з вказанням у дужках їх кількості, номера палати або назвати підрозділу відділення, де вони безпосередньо виконувались

*** виконання маніпуляцій та завдань під самостійної роботи засвідчується підписом – старшої медичної сестри відділення.

Підсумковий звіт
про виконання практичних навичок під час Сестринської практики
студента _____ факультету _____ групи

_____ (ПІБ)

Місце проходження практики:

Кафедра _____

Клінічна база _____

	Перелік самостійно виконаних завдань	Кількість
1.	Скласти заявки на медикаменти та одержати їх з аптеки, перевіряти вірність зберігання сильнодіючих, психотропних та ядовитих ліків;	
2.	Провести контроль якості приготування та використання дезінфекційних розчинів, якість прибирання палат, кабінетів та інших службових приміщень, проведення генеральних прибирань;	
3.	Складати графіки чергувань середнього та молодшого медперсоналу на місяць;	
4.	Провести підрахунок частоти дихальних рухів	
5.	Провести підрахунок частоти серцевих скорочень	
6.	Провести вимірювання артеріального тиску на руках і ногах	
7.	Провести визначення асцити.	
8.	Оцінити стан свідомості хворого.	
9.	Пропальпувати пульс на сонних артеріях, стегнових, підколінних, a. dorsalis pedis, a. tibialis posterior.	
10.	Перевірити ходу пацієнта.	
11.	Оцінити силу рук.	
12.	Перевірити функцію суглобів.	
13.	Провести пальпацію грудних залоз.	
14.	Провести облік медикаментозних засобів в маніпуляційному кабінеті.	
15.	Виписати сильнодіючий або наркотичний засіб.	
16.	Продемонструвати правила заповнення температурного листа.	
17.	Провести забір крові для біохімічного дослідження.	
18.	Провести забір крові для дослідження гемостазу.	
19.	Продемонструвати методику виконання підшкірної ін'єкції.	
20.	Продемонструвати методику виконання внутрішньом'язової або підшкірної ін'єкції.	
21.	Розрахувати дозу розчинного антибіотика згідно листа призначення.	
22.	Підготувати систему та ввести внутрішньовенно крапельно препарат.	
23.	Підготувати необхідні розчини та продемонструвати правила поводження з одноразовим шприцом після його застосування.	
24.	Підготувати необхідні розчини та провести перед стерилізаційну обробку інструментарію для багаторазового використання.	
25.	Проконтролювати якість перед стерилізаційної обробки інструментарію.	
26.	Продемонструвати методику взяття мазків з носа та зіва.	
27.	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику виконання очисної клізми.	
28.	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику	

	виконання сифонної клізми.	
29.	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику виконання масляної клізми.	
30.	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику виконання гіпертонічної клізми.	
31.	Провести реєстрацію ЕКГ в 12-ти відведеннях.	
32.	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати методику накладання зігрівального компресу.	
33.	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати методику накладання мазьової пов'язки.	
34.	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати методику закапування крапель в очі та закладання мазі в кон'юнктивальний мішок.	
35.	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати методику застосування гірчичників.	
36.	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати методику застосування медичних банок.	
37.	Продемонструвати методику надання зволоженого кисню хворому.	
38.	Продемонструвати методику користування різними типами інгаляторів.	
39.	Підготувати пацієнтів до рентгенологічного, ендоскопічного та ультразвукового методу дослідження.	
40.	Ознайомитись з чинними наказами, інструкціями і методичними вказівками МОЗ України.	
41.	Провести санітарну обробку пацієнта.	
42.	Прийняти участь у складанні добового меню та виписування порційної вимоги.	
43.	Підготувати відповідні засоби та продемонструвати методику катетеризації і промивання сечового міхура м'яким катетером.	
44.	Прийняти участь у виконанні найпростіших фізіотерапевтичних процедур.	
45.	Оформлення медичної документації.	
46.	Надавати рекомендацій пацієнтам та їх родичам щодо здорового способу життя, загартування, раціонального харчування.	
47.	Прийняти участь у проведенні санітарно-освітньої роботи (оформлення санітарних бюлетенів, бесіди, лекції).	

Підпис викладача _____

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Касевич Н.М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. I-III рівнів акредитації / за ред. В.І. Литвиненка. - 7-ме вид., випр. - К. : Медицина, 2017. - 424 с.
2. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посібник /Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар; за ред. Л.М. Ковальчука, О.В. Кононова. – 3-є вид., переробл. і допов. — К.: ВСВ “Медицина”, 2017. – 600 с.
3. Нетяженко В.З., Щуліпенко І.М., Дідківська Л.А. Догляд за хворими (загальний і спеціальний з основами медсестринської техніки): підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації. – К.: Здоров'я, 2013. - 591 с.
4. Тяжка О.В., Антошкіна А.М., Васюкова М.М., Казакова Л.М., Лутай Т.І. та ін. Основи догляду за дітьми. Техніка лікувальних процедур і маніпуляцій: навч. посіб. для мед. ВНЗ III-IV р.а. – 2-ге вид. / за ред. О.В. Тяжкої. – К. : Медицина, 2014. - 152 с.

Допоміжна

1. Дронов О.І., Сипливий В.О., Ковальська І.О., Скомаровський О.А., Крючина Є.А. Курс лекцій з загальної хірургії: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. мед. закл. III-IV рівнів акредитації – Вид. 2-ге, доп. – К.:, 2011. – 487 с.
2. Основи догляду за хірургічними хворими: навчально-методичний посібник для студентів ВМНЗ IV рівня акредитації / Шумейко І.А., Лігоненко О.В., Чорна І.О., Зубаха А.Б., Дігтяр І.І., Стороженко О.В. - Полтава, 2015. - 160 с.
3. Пропедевтическая педиатрия. Учебник для студентов высших медицинских учебных заведений/Под ред. В.Г. Майданника.- Винница: Нова книга, 2017.-888 с.
4. Волосовець О.П., Маркевич В.Е., Тарасова І.В., Лобода А.М. Неонатологія: навч.-метод. посіб. – Суми : СумДУ, 2011. – 214 с.

Інформаційні ресурси

1. Яворський О.Г. DVD-фільм «Догляд за хворими. Основи мед сестринської справи» (у 2-х частинах) / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
2. Яворський О.Г. DVD-фільм «Огляд хворого. Основи мед сестринської справи» (у 2-х частинах) / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
3. Наказ МОЗ України № 460 від 01.06.13 Про затвердження протоколів медичної сестри (фельдшера, акушерки) з догляду за пацієнтом та виконання основних медичних процедур та маніпуляцій. [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua>
4. Наказ МОЗ № 149 від 20.03.2008 р. «Про затвердження клінічного протоколу медичного догляду за здоровою дитиною віком до 3 років» [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua>
5. Наказ МОЗ України № 152 від 4.04.2005 «Про затвердження Протоколу медичного догляду за здоровою новонародженою дитиною». [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua>
6. [Наказ МОЗ України № 798 від 21.09.2010](#) Про затвердження методичних рекомендацій "Хірургічна та гігієнічна обробка рук медичного персоналу" [електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://medsoft.ucoz.ua>
7. Наказ МОЗ України № 110 від 14.02.2012 Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://medsoft.ucoz.ua>
8. [Наказ МОЗ України № 223](#) від 22.10.1993 Про збір, знезараження та здачу використаних медичних виробів одноразового застосування із пластичних мас [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://medsoft.ucoz.ua>
9. З питань етико-деонтологічних аспектів роботи медичного працівника:
  - http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vzhdu/2011_57/vip_57_13.pdf
  - http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/Mosv/2012_4/data/article22.pdf.
  - http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Npd/2012_1/2neranov.pdf.

Завідувач кафедри ПВМ №2 та медсестринства
д. мед. н., професор

Т.С.Оспанова

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра пропедевтики педіатрії №1

Навчальний рік 2023 - 2024

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«Сестринська практика»
(назва освітнього компоненту)

Нормативний освітній компонент

Форма здобуття освіти очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 228 «Педіатрія»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) _____

Освітньо-професійна програма Педіатрія

Другий магістерський рівень вищої освіти

Курс 3

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри пропедевтики педіатрії №1
Протокол від
"27" серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри
[підпис] д.мед.н., проф. Фролова Т.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з проблем педіатричного профілю
Протокол від
"30" серпня 2021 року № 1

Голова
[підпис] д.мед.н., проф. Гончарь М.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Фролова Т.В. - зав. кафедри пропедевтики педіатрії № 1 д.мед.н., професор
(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, вчений ступінь)
2. Терещенкова І.І. - завуч кафедри пропедевтики педіатрії № 1 к.мед.н., доцент
(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, вчений ступінь)
3. Сіняєва І.Р. - доцент кафедри пропедевтики педіатрії № 1 к.мед.н., доцент
(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, вчений ступінь)

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1. Фролова Тетяна Володимирівна - завідувач кафедри пропедевтики педіатрії №1, д.мед.н., професор. Професійні інтереси: педіатрія, пульмонологія, метаболічні захворювання кісткової системи.

+380675770303, tv.frolova@knmu.edu.ua

2. Терещенкова Ірина Іванівна - завуч кафедри пропедевтики педіатрії №1, к. мед. н., доцент. Професійні інтереси: педіатрія, пульмонологія.

+380503003709, ii.tereshchenkova@knmu.edu.ua

3. Стенкова Наталія Федорівна - к.мед.н., доцент кафедри пропедевтики педіатрії №1. Професійні інтереси: педіатрія, алергологія.

+380508808850, nf.stenkova@knmu.edu.ua

4. Сіняєва Ірина Резівна - к.мед.н., доцент кафедри пропедевтики педіатрії №1.

Професійні інтереси: педіатрія, гастроентерологія.

+380997884216, ir.siniaieva@knmu.edu.ua

5. Атаманова Олена Володимирівна - к.мед.н., доцент кафедри пропедевтики педіатрії №1. Професійні інтереси: педіатрія.

+380980595017, ov.atamanova@knmu.edu.ua

6. Сенаторова Анастасія Валеріївна - к.мед.н., доцент кафедри пропедевтики педіатрії №1. Професійні інтереси: педіатрія, УЗ діагностика.

+380631973868, av.senatorova@knmu.edu.ua

7. Кононенко Олена Володимирівна - к. мед. н., асистент кафедри пропедевтики педіатрії №1. Професійні інтереси: педіатрія, нефрологія.

+380638697270, ov.kononenko@knmu.edu.ua

8. Амаш Анастасія Григорівна - асистент кафедри пропедевтики педіатрії №1. Професійні інтереси: педіатрія.

+380995682819 ah.amash@knmu.edu.ua

Консультації. Очні консультації: згідно графіку кафедри на базі кафедри (НКЗ міська клінічна багатопрофільна лікарня №17 ХМР), або за попередньою домовленістю. При навчанні в онлайн режимі, консультації проводяться за попередньою домовленістю з викладачем з використанням корпоративної пошти кафедри (kaf.3med.propedevtyky1.knmu.edu.ua) або викладача, ресурсів системи Moodle, Google-meet та ZOOM-meeting.

Посилання на сторінку кафедри в MOODLE

<http://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=59>

Локація: заняття проводяться - пр. Московський, 195, НКЗ ХМКБЛ № 17, терапевтичний корпус, 6 та 7 поверхи. Час проведення занять: понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця (830-1220/1350-1740 відповідно до розкладу). При навчанні в он-лайн режимі, практичні заняття проводяться з використанням ресурсів системи Moodle, Google-meet та ZOOM-meeting.

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Сестринська практика» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Педіатрія»

Опис навчальної дисципліни (анотація). «Сестринська практика» є клінічною дисципліною, спрямованою на ознайомлення студента із основними обов'язками та професійними діями медичної сестри терапевтичного, хірургічного та педіатричного відділень стаціонару. Навчальна дисципліна «Сестринська практика» передбачає опанування основною маніпуляційною технікою медичної сестри відповідних підрозділів стаціонару, а також вивчення гігієнічних, профілактичних та лікувальних заходів, які входять до компетенції середнього медичного персоналу і застосовуються для створення комфортних умов перебування хворого у медичному закладі, сприяння якнайшвидшого одужання пацієнта, запобігання розвитку ускладнень.

Засвоєння матеріалу базується на послідовному ознайомленні з особливостями реалізації вказаного обсягу дій у роботі терапевтичних, хірургічних та педіатричних відділень лікарень. Відповідно до цього, програма дисципліни структурована на 3 розділи, відповідно проходження практики в спеціалізованих відділеннях.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Сестринська практика» є комплекс функціональних обов'язків та професійних дій медичної сестри терапевтичного, хірургічного, педіатричного стаціонару, а також сукупність заходів, спрямованих на створення сприятливих умов успішного лікування хворих.

Міждисциплінарні зв'язки:

Пререквізити. Відповідно до примірного навчального плану, проходження сестринської практики передбачено у 6 семестрі, коли студентом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін: медичної біології, медичної та біологічної фізики, анатомії та фізіології людини, біоорганічної та біологічної хімії, а також розпочалось вивчення мікробіології, вірусології та імунології, клінічної анатомії, з якими інтегрується програма виробничої практики.

Постреквізити. Сестринська практика формує засади подальшого вивчення студентом клінічних дисциплін – пропедевтики педіатрії, пропедевтики внутрішньої медицини, внутрішньої медицини, хірургії, медичної психології, інфекційних хвороб, онкології, анестезіології та інтенсивної терапії, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами «по вертикалі» та формування умінь застосовувати знання з догляду за хворими в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE

<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=2683>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Сестринська практика» є опанування студентом основних прийомів професійної діяльності медичної сестри на основі глибокого знання та розуміння особливостей функціонування організму хворої дитини із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- оволодіння студентами основними знаннями щодо обов'язків середнього медичного персоналу педіатричного відділення стаціонару
- набуття основних практичних навичок медичної сестри педіатричного відділення стаціонару
- поглиблення теоретичних знань, необхідних для організації комфортних умов перебування хворої дитини у стаціонарі та забезпечення необхідного догляду за ним на всіх етапах лікування
- формування у студентів морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворими дітьми.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами компетентностей:

інтегральні:

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
7. Здатність працювати в команді.
8. Навички міжособистісної взаємодії.
9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
10. Здатність спілкуватись іноземною мовою
11. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
14. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

спеціальні (фахові, предметні):

1. навички опитування та клінічного обстеження пацієнта
2. здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів
3. навички виконання медичних маніпуляцій
4. здатність до забезпечення необхідного режиму перебування хворого у стаціонарі при лікуванні захворювань
5. здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів
6. навички надання екстреної медичної допомоги
7. здатність до забезпечення відповідного характеру харчування при лікуванні захворювань
8. здатність до ведення медичної документації

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1 – здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді

ПРН 2 – знання психофізіологічних особливостей людини, здоров'я людини, підтримки здоров'я, профілактики захворювань, лікування людини, здоров'я населення

ПРН 3 – здатність застосовувати набуті знання, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря, сфера застосування яких передбачена переліками синдромів та симптомів, захворювань, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій

ПРН 4 – збір інформації про пацієнта

ПРН 5 – оцінювання результатів опитування, фізичного обстеження, даних лабораторних та інструментальних досліджень

ПРН 6 – встановлення попереднього клінічного діагнозу захворювання

ПРН 10 – діагностування невідкладних станів, визначення тактики надання екстреної медичної допомоги

ПРН 11 – проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів

ПРН 15 – виконання медичних маніпуляцій

ПРН 17 – ведення медичної документації, обробка державної, соціальної та медичної інформації

ПРН 19 – здатність здійснювати оцінку санітарно-гігієнічного стану навколишнього середовища з метою визначення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів

ПРН 20 – здатність застосовувати набуті знання щодо існуючої системи охорони здоров'я для оптимізації власної професійної діяльності та участі у вирішенні практичних завдань галузі

ПРН 21 – сформованість фахівця з належними особистими якостями, який дотримується етичного кодексу лікаря

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **соціальних навичок (Soft skills):**

1. Здатність до абстрактного мислення
2. Готовність до саморозвитку, самореалізації, самоосвіти, використання творчого потенціалу
3. Здатність діяти в нестандартних ситуаціях, нести соціальну і етичну відповідальність за прийняті рішення
4. Готовність до роботи в колективі, толерантно сприймати соціальні, етнічні, конфесійні та культурні відмінності
5. Готовність вирішувати стандартні завдання професійної діяльності з використанням інформаційних, бібліографічних ресурсів, медико-біологічної термінології
6. Готовність до комунікації в усній і письмовій формах українською та іноземною мовами для вирішення завдань професійної діяльності
7. Здатність і готовність реалізувати етичні та деонтологічні принципи в професійній діяльності

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 1,2	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Нормативна	
Загальна кількість годин –36	Спеціальність: 228 «Педіатрія»	Рік підготовки (курс):	
		3-й	
		Семестр	
		6-й	
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 12 самостійної роботи студента -24	Освітній ступінь: другий магістерський рівень вищої освіти ОПП Педіатрія	Лекції	
		- год.	
		Практичні	
		12 год.	
		Лабораторні	
		- год.	
		Самостійна робота	
		24 год.	
Індивідуальні завдання: год.			
Вид підсумковою контролю: диф. залік			

2.1 Опис дисципліни

2.2.1 Лекції – навчальним планом не передбачено

2.2.2 Семінарські заняття - навчальним планом не передбачені

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Організація роботи поста медичної сестри. Медична документація, порядок її ведення. Особливості деонтології в роботі медсестри з дітьми та їх родичами. Законодавчі та нормативні акти, що регламентують роботу медсестри педіатричного відділення. Обов'язки медичної сестри педіатричного відділення. Організація роботи поста медичної сестри. Документація, що заповнюється	2	див. примітку 1	Поточний контроль, див. примітку 2

	постовою сестрою, та правила її ведення. Основні напрямки попередження інфікування ВІЛ, універсальні запобіжні заходи і безпечна організація праці. Правила передавання чергувань наступній зміні. Правила зберігання й обліку медикаментозних засобів на посту. Виписування, облік і зберігання сильнодіючих, наркотичних та отруйних речовин згідно з чинним законодавством. Правила зберігання і перевезення вакцин згідно з діючим наказом.			
2	Обов'язки та дії постової медичної сестри педіатричного відділення. Реєстрація пацієнтів, що надходять до відділення. Заповнення медичної карти стаціонарного хворого (історії хвороби). Термометрія, медична допомога при гіпертермії. Догляд за хворими з порушеннями теплового балансу. Визначення життєво важливих показників дитячого організму: вимірювання артеріального тиску, дослідження пульсу та частоти дихання із внесенням даних до температурного листка. Робота з листком призначень. Забезпечення пацієнтів лікарськими засобами згідно до листа призначень. Способи та правила введення лікарських засобів дитям. Правила та техніка введення дітям лікарських засобів через рот. Техніка закапування крапель у носа, очі та вуха дитині. Техніка закладення мазі у ніс. Техніка антропометричних вимірювань дітей різного віку. Організація медичної допомоги та особливості роботи медсестри в дитячих закладах паліативної допомоги.	2	див. примітку 1	Поточний контроль, див. примітку 2
3	Обов'язки та дії маніпуляційної медичної сестри педіатричного відділення. Організація роботи сестри маніпуляційного кабінету. Основна документація маніпуляційного кабінету. Правила зберігання та обліку медикаментозних засобів і медичного інструментарію у маніпуляційному кабінеті та на посту. Підготовка маніпуляційного стола до роботи. Техніка виконання підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних ін'єкцій. Розрахунок дози, правила розведення та введення антибіотиків. Правила заповнення систем для інфузії та проведення внутрішньовенних вливань. Методика і техніка взяття загального аналізу крові, аналізу крові на вміст цукру, на біохімічні та бактеріологічні дослідження. Основні вимоги до проведення дезінфекції, передстерилізаційного очищення інструментарію. Контроль якості передстерилізаційного очищення інструментарію на наявність крові та миючих засобів.	2	див. примітку 1	Поточний контроль, див. примітку 2
4	Забезпечення діагностичного та лікувального процесів в педіатричному стаціонарі. Підготовка хворої дитини та необхідного обладнання для взяття калу на яйця гельмінтів, приховану кров, копрограму. Правила взяття у дітей аналізу сечі для дослідження за методиками Зимницького, Нечипоренка, Аддіс-Каковського, їх діагностичне значення. Техніка взяття мазків із зіву та носа. Збирання харкотиння. Взяття мазків із зіву, носа для бактеріологічного дослідження. Забір крові на біохімічні дослідження. Визначення вмісту глюкози крові за допомогою глюкометра, кетонів тіла в сечі за допомогою експрес-методу.	2	див. примітку 1	Поточний контроль, див. примітку 2
5	Організація харчування дітей в стаціонарі. Обов'язки медсестри по забезпеченню вигодовування дітей першого року життя. Види вигодовування дітей. Поняття про докорм та прикорм. Правила прикладання дітей до гру-	2	див. примітку 1	Поточний контроль, див. примітку 2

	дей при грудному вигодовуванні. Техніка годування дитини із пляшечки при штучному вигодовуванні. Харчоблок, роздаткова та їдальня – місце цих підрозділів у структурі стаціонару та організації харчування дітей. Показання для вибору дієтичного харчування дітей різного віку в умовах педіатричного стаціонару. Особливості проведення інгаляційної терапії дітям. Правила користування кишеньковим та стаціонарним інгаляторами, небулайзерами. Методика і техніка подавання дітям зволоженого кисню та користування кисневою подушкою.			
6	Диференційований залік , в тому числі контроль виконання практичних навичок, вирішення ситуаційних завдань, контроль теоретичної підготовки, перевірка звітної документації.	2		Підсумковий контроль:
	Всього годин	12		

Примітка 1. Використовуються такі методи навчання: розповідь-пояснення, бесіда, дискусія, наочні (демонстрація, ілюстрація, презентація, відеоролики, відеофільми), моделювання процесів і ситуацій, спаринг-партнерство, підготовка повідомлення/виступу (фіксує проблему і способи її вирішення), групова робота (колективне обговорення виділеної проблеми і пошук її вирішення), практико-орієнтоване навчання (практична робота, самостійна робота, опанування практичними навичками)

Примітка 2. Під час викладання дисципліни використовуються такі форми контролю: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; взаємоконтроль; самоконтроль; доповідь; виступ на задану тему; стендова доповідь та ін.

2.2.4. Лабораторні заняття - навчальним планом не передбачені

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Підготовка до практичних занять. Опрацювання та засвоєння практичних навичок, наведених у плані практичної підготовки студента	16	презентації, консультації з викладачем, відеоролики,	Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; індивідуальні завдання; реферати; самоконтроль
2	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять: Організація роботи сестри процедурного кабінету. Правила зберігання медичного інструментарію в процедурному кабінеті. Техніка застосування грілки і пухиря з льодом. Техніка промивання шлунку, способи його проведення, взяття промивних вод на дослідження. Методика застосування різних способів очищення кишківника. Використання газовивідної трубки. Підготовка зондів, катетерів, кінцівників до маніпуляцій. Основні правила підготовки хворого (в т.ч. хворої дитини) до проведення ендоскопічних досліджень (гастроскопії, ректороманоскопії, колоноскопії), ультразвукового дослідження органів черевної порожнини	3	презентація, консультації з викладачем, робота з джерелами інформації	Підсумковий контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; індивідуальні завдання; реферати; самоконтроль
3	Заповнення основної звітної документації: щоденника виробничої практики та підсумкового звіту	2	консультації з викладачем	Поточний та підсумковий контроль, самоконтроль
4	Підготовка до диференційованого заліку	3	консультації з викладачем,	Підсумковий контроль: диферен-

			робота з джерелами інформації	цінований залік (усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; індивідуальні завдання; реферати; самоконтроль)
	Всього годин	24		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти ХНМУ», Наказ ХНМУ № 181 від 21.08.21

Оцінювання поточної навчальної діяльності (ПНД) здійснюється викладачем академічної групи, після засвоєння студентами кожної теми дисципліни та виставлення оцінок з використанням 4-бальної (традиційної) системи. ПНД вважається виконаною, якщо здобувач в поточному семестрі відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3 балам та вище (розраховується автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ). У подальшому середній бал ПНД переводиться в 120-бальну шкалу ECTS (табл.1, додаток 1 до п. 2.6 Інструкції...).

Індивідуальні завдання здобувача (ІЗЗ) освіти оцінюються в балах (не більше 10), що додаються до балів, набраних за ЗНД по закінченню вивчення дисципліни або її частини, при проведенні «заліку», «диференційованого заліку» або «іспиту». Загальна сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 120 балів. ІЗЗ виконується здобувачем освіти самостійно із одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника. Допускаються випадки виконання ІЗЗ комплексної тематики кількома студентами.

Оцінювання самостійної роботи здобувача (СРЗ). Навчальний матеріал дисципліни, передбачений для засвоєння здобувачем освіти у процесі самостійної роботи, вноситься на підсумковий контроль (диференційований залік) разом з навчальним матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять.

Проведення та оцінювання диференційованого заліку (ДЗ). ДЗ проводиться викладачем групи, або іншим викладачем кафедри на останньому практичному занятті. Допуск до ДЗ визначається у балах поточної навчальної діяльності, а саме: min - 70, max - 120 балів. Проведення ДЗ включає оцінювання засвоєння теоретичних знань та практичних навичок, які представлені в одному білеті (табл. 7 з «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти у ХНМУ»). Безпосередньо ДЗ оцінюється від 50 до 80 балів.

Оцінка з дисципліни визначається як сума балів за загальну навчальну діяльність, індивідуальні завдання та ДЗ і становить min – 120 до max – 200 і відповідає національній шкалі та шкалі ECTS (табл. 3 «Інструкції з оцінювання...»).

3.2. Питання до диференційованого заліку

1. Основні деонтологічні засади роботи медсестри з дітьми та їх родичами.
2. Основні обов'язки медичної сестри педіатричного відділення.
3. Організація роботи поста медичної сестри педіатричного відділення. Документація, що заповнюється постовою сестрою, та правила її ведення. Правила передавання чергувань наступній зміні.
4. Організація роботи медичної сестри маніпуляційного кабінету педіатричного відділення. Основна документація, правила зберігання та обліку медикаментозних засобів і медичного інструментарію.
5. Особливості термометрії, вимірювання артеріального тиску та дослідження пульсу у дітей.
6. Правила введення дітям лікарських засобів через рот.
7. Особливості виконання підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних ін'єкцій дітям.
8. Правила розрахунку дози антибіотика дитині певного віку.
9. Правила взяття у дітей аналізу сечі для дослідження за методиками Зимницького, Нечипоренка, Аддіс-Каковського, їх діагностичне значення.

10. Правила прикладання дітей до грудей при природному вигодовуванні.
11. Техніка годування дитини із пляшечки при штучному вигодовуванні.
12. Техніка змішаного вигодовування дітей.
13. Особливості закапування крапель у носа, очі та вуха дитині.
14. Методика антропометричних вимірювань (зросту, маси, обводів грудей та живота) дітей різного віку.
15. Методику подавання зволоженого кисню дитині певного віку, користування кишеньковим інгалятором та небулайзером.
16. Організація роботи медсестри процедурного кабінету:
  - правила зберігання медичного інструментарію в процедурному кабінеті
  - техніка застосування грілки і пухиря з льодом
  - техніка промивання шлунку, способи його проведення, взяття промивних вод на дослідження
  - методика застосування різних способів очищення кишківника
  - використання газовивідної трубки
  - підготовка зондів, катетерів, кінцівників до маніпуляцій
  - основні правила підготовки хворого (в т.ч. хворої дитини) до проведення ендоскопічних досліджень (гастроскопії, ректороманоскопії, колоноскопії), ультразвукового дослідження органів черевної порожнини

3.3. Контрольні питання до самостійної роботи студентів:

1. ознайомлення з посадовими інструкціями та діючими наказами, що регламентують професійну діяльність медсестри.
2. оформлення медичної документації профільного відділення.
3. проведення обліку медикаментозних засобів в маніпуляційному кабінеті педіатричного відділення
4. визначення життєво-важливих показників організму хворої дитини: вимірювання артеріального тиску, дослідження пульсу, термометрія, дослідження функції зовнішнього дихання
5. забезпечення пацієнтів лікарськими засобами згідно листа призначень. техніка введення лікарських засобів дітям через рот
6. виконання підшкірних та внутрішньом'язових ін'єкцій
7. виконання внутрішньовенних ін'єкцій та інфузій
8. проведення дезінфекції та передстерилізаційного очищення інструментарію
9. взяття мазків із зів та носа у хворих дітей
10. взяття калу та сечі на різні види дослідження у дітей
11. техніка промивання шлунку у дітей різного віку
12. накладання компресів
13. застосування грілки та міхура з льодом
14. засвоєння техніки подавання зволоженого кисню дітям
15. контроль вірного прикладання дітей до грудей при природному вигодовуванні
16. техніка годування дітей із пляшечки при штучному вигодовуванні
17. техніка змішаного вигодовування дітей
18. проведення гігієнічних ванн дітям грудного віку. засвоєння особливостей підмивання дітей залежно від статі
19. засвоєння техніки закапування крапель в очі, вуха, ніс
20. проведення антропометричних вимірювань (зросту, маси, обводів голови) дітей різного віку

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні):

Перелік індивідуальних завдань:

1. чергування у педіатричному відділенні з подальшим звітом на практичному занятті – 3 бали
2. робота з літературою й іншими джерелами інформації та підготовка реферативного повідомлення із доповіддю на практичному занятті – 3 бали
3. підготовка ілюстративних матеріалів за тематикою практичних занять – 5 балів
4. проведення бесід та лекцій для пацієнтів щодо первинної та вторинної профілактики захворювань – 5 балів

Орієнтовний перелік тем для реферативних повідомлень:

- особливості застосування основних видів лікарських засобів у дітей різного віку
- особливості нагляду за недоношеними дітьми в умовах сучасного стаціонару
- організація харчування дітей в стаціонарі із соматичними захворюваннями.
- нагляд за дітьми з серцево-судинними захворюваннями
- надання термінової долікарської допомоги при колапсі, зупинці серця, непритомності
- нагляд за дітьми з ураженням органів травлення
- нагляд за дітьми із захворюваннями нирок та сечовивідних шляхів
- невідкладна допомога при гострій затримці сечі.
- особливості проведення рентгенологічних методів дослідження органів сечовиділення у дітей.

3.5. Інші заохочення (умови нарахування додаткових балів за різні види неформальної та інформальної діяльності, серед яких можуть бути конференції, наукові дослідження, участь у опитуваннях, симпозиумах, тощо). Бали (не більше 10) додаються, як заохочувальні за доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей, за участь у Всеукраїнській олімпіаді.

3.6. Правила оскарження оцінки - згідно загальних положень та наказів ХНМУ

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щоб досягти цілей навчання і успішно пройти курс, необхідно: з першого дня включитися в роботу; регулярно відвідувати практичні заняття та працювати в педіатричному відділенні; читати матеріал попередньо, до його розгляду на практичному занятті; не спізнюватися і не пропускати заняття; приходити на кафедру одягнути медичний халат, мати змінне взуття, мати при собі фонендоскоп, зошит, ручку; виконувати всі необхідні завдання і працювати щодня; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися за допомогою і отримувати її, коли Ви її потребуєте. Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно. Активно працювати в педіатричному відділенні по відпрацюванню практичних навичок по догляду за хворими дітьми, вести щоденник виробничої практики, в якому відображені усі види роботи студента на практиці.

Передбачена академічна мобільність, взаємозамінність залікових кредитів (обсяг 1 кредиту 30 годин). Студенти можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально.

Відвідування занять та поведінка Відвідування практичних занять та практики студентами є обов'язковим. Не допускаються запізнення студентів на практичні заняття.

Використання електронних гаджетів дозволяється лише з дозволу викладача. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Студенти з особливими потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни (активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи). Практичні заняття передбачають активну участь здобувачів під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю в міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Техніка безпеки. На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні зна-

ти, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни в силабусі та ін. Розробка, оновлення та затвердження силабусу навчальної дисципліни проводиться кожного навчального року. Обов'язкове розміщення на сайті ХНМУ в профілі освітньої програми «Педіатрія».

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Кафедра пропедевтики педіатрії №1 підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Касевич Н.М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. I-III рівнів акредитації / за ред. В.І. Литвиненка. - 7-ме вид., випр. - К. : Медицина, 2017. - 424 с.
2. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посібник /Л.С. Савка, Л.І.Разінкова, О.І. Коцар; за ред. Л.М. Ковальчука, О.В. Кононова. – 3-є вид., переробл. і допов. — К.: ВСВ “Медицина”, 2017. – 600 с.
3. Фролова Т.В., Терещенкова І.І., Сіняєва І.Р. та ін. Основні обов'язки та професійні дії медичної сестри педіатричного відділення. Методичні вказівки до практичних занять іноземних студентів 3-го курсу медичних факультетів. - 2019- 40с.
4. Principles of Pediatric Nursing. Techniques for Medical Procedures and Manipulations : study guide / O. V. Tiazhka [et al.]. - Kyiv : AUS Medicine Publishing,. - 144 p

Допоміжна

1. Тяжка О.В., Антошкіна А.М., Васюкова М.М., Казакова Л.М., Лутай Т.І. та ін. Основи догляду за дітьми. Техніка лікувальних процедур і маніпуляцій: навч. посіб. для мед. ВНЗ III-IV р.а. – 2-ге вид. / за ред. О.В. Тяжкої. – К. : Медицина, 2014. - 152 с.
2. Пропедевтическая педиатрия. Учебник для студентов высших медицинских учебных заведений/Под ред. В.Г. Майданника.- Винница: Нова книга, 2017.-888 с.
3. Illustrated Textbook of Paediatrics . - 5th ed., international. - [S. l.]: Elsevier . – 2018.- 583 p.
4. Pediatric Physical Examination / O V. Katilov [et al.]. - Vinnytsia: Nova Knyha. – 2018. - 504 p.

7. Інформаційні ресурси

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE

<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=2683>

Посилання на сторінку кафедри в MOODLE

<http://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=59>

8. ІНШЕ

Корисні посилання:

1. Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

2. Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf
3. Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx
4. Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf
5. Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf
6. ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:
http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk
7. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:
http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Загальна хірургія №1
Навчальний рік 2023-2024

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Практика «Сестринська справа»
(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибірковий освітній компонент нормативний

Форма здобуття освіти

очна

(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань

22 «Охорона здоров'я»

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність

228 «Педіатрія»

(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) _____

Освітньо-професійна програма (освітньо-наукова програма) магістерського рівня вищої освіти «Педіатрія», другий магістерський рівень

Курс III

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри загальної хірургії №1

Протокол від
“27” серпня 2021 року №

Завідувач кафедри

(підпис)

проф. Макаров В.В.

(ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з проблем хірургічного профілю

Протокол від
“30” серпня 2021 року № 1

Голова

проф. Сипливий В.О

(підпис)

(ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Макаров Віталій Володимирович, завідувач кафедрою, професор, д.мед.н.

(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

2. Шевченко Ростислав Станіславович, професор, д.мед.н.

(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

3. Циганенко Оксана Сергіївна, доцент, к.мед.н

(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

4. Феськов Володимир Михайлович, асистент, к.мед.н.

(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

(друга сторінка «РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ» друкується на зворотньому боці титульного листа).

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

1. Макаров Віталій Володимирович, , завідувач кафедру, професор, д.мед.н.;
2. Шевченко Ростислав Станіславович, професор кафедри, д.мед.н.;
3. Циганенко Оксана Сергіївна, доцент кафедри, к.мед.н.;
4. Прийменко Дмитро Сергійович, доцент кафедри, к.мед.н.;
5. Брек Остап Орестович, доцент кафедри, к.мед.н.;
6. Феськов Володимир Михайлович, асистент кафедри, к.мед.н.;
7. Коломенський Олексій Геннадійович; асистент кафедри;
8. Федоренко Еміль Костянтинівич; асистент кафедри.

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше.

1. Патологія органів грудної клітини та черевної порожнини, щитоподібної залози;
2. Патологія органів черевної порожнини, щитоподібної залози; ендоскопічна хірургія;
3. Патологія органів черевної порожнини, синдром діабетичної стопи;
4. Патологія органів черевної порожнини, щитоподібної залози;
5. Патологія органів черевної порожнини, ендоскопічна хірургія;
6. Патологія органів черевної порожнини;
7. Патологія органів черевної порожнини, ендоскопічна хірургія;
8. Патологія органів черевної порожнини, ендоскопічна хірургія;

Контактний телефон

1. Макаров Віталій Володимирович 076 951 83 82
2. Шевченко Ростислав Станіславович 050 423 14 17
3. Циганенко Оксана Сергіївна 099 944 11 64
4. Прийменко Дмитро Сергійович 097 290 66 76
5. Брек Остап Орестович 050 585 82 49
6. Феськов Володимир Михайлович 067 579 33 18
7. Коломенський Олексій Геннадійович 097 992 80 43
8. Федоренко Еміль Костянтинівич 066 229 22 75

Корпоративна пошта викладача

1. Макаров Віталій Володимирович vv.makarov@knamu.edu.ua
2. Шевченко Ростислав Станіславович dr_shevchenko_rs@ukr.net
3. Циганенко Оксана Сергіївна os.tsyhanenko@knamu.edu.ua
4. Прийменко Дмитро Сергійович ds.pruimenko@knamu.edu.ua
5. Брек Остап Орестович cross.bross@gmail.com
6. Феськов Володимир Михайлович vm.fesko@knamu.edu.ua
7. Коломенський Олексій Геннадійович a.kolomenskyi@knamu.edu.ua
8. Федоренко Еміль Костянтинівич rmil.fedorenko@iclod.com

Консультації

Відповідно до графіку, розміщеному на інформаційному стенді кафедри хірургії №4
(очні консультації: розклад та місце проведення; онлайн консультації:
розклад, посилання на електронні ресурси)

Локація

Generalsurgery1@ukr.net

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Сестринська практика» складена відповідно до Освітньо-професійної програми “Педіатрія” та проекту Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності 228 “Педіатрія”-магістри.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Сестринська практика» є комплекс функціональних обов'язків та професійних дій медичної сестри терапевтичного, хірургічного, педіатричного стаціонару, а також сукупність заходів, спрямованих на створення сприятливих умов успішного лікування хворих.

Міждисциплінарні зв'язки: проходження сестринської практики передбачено у VI семестрі, коли студентом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін: медичної біології, медичної та біологічної фізики, анатомії людини, фізіології, біоорганічної та біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, клінічної анатомії та топографічної хірургії, патофізіології, патоморфології, фармакології, щойно закінчено вивчення таких клінічних дисциплін, як пропедевтика внутрішньої медицини, пропедевтика педіатрії та загальна хірургія, з якими інтегрується програма виробничої практики. У свою чергу, сестринська практика формує засади вивчення студентом подальших клінічних дисциплін – внутрішньої медицини, педіатрії, хірургії, анестезіології та інтенсивної терапії, що передбачає «вертикальну» інтеграцію з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з сестринської справи в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни «Сестринська практика» відводиться – 0.9 кредитів, 27 годин: 9 годин з яких складає аудиторна підготовка (у вигляді практичних занять) і 18 годин самостійна робота студентів.

Силабус упорядкований із застосуванням сучасних педагогічних принципів організації навчально-виховного процесу вищої освіти.

Предметом вивчення курсу є форми, методи та засоби контролю знань, умінь і навичок.

Організація навчального процесу здійснюється за вимогами Європейської кредитно-трансферної системи.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Сестринська практика» є комплекс заходів, спрямованих на створення сприятливих умов успішного лікування хворих, полегшення їх стану і задоволення основних фізіологічних потреб організму.

Міждисциплінарні зв'язки: відповідно до примірного навчального плану, проходження практики передбачено у VI семестрі, коли студентом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін: медичної біології, медичної та біологічної фізики, анатомії та фізіології людини, біоорганічної та біологічної хімії, а також розпочалось вивчення мікробіології, вірусології та імунології, з якими інтегрується програма виробничої практики. У свою чергу, практика з догляду за хворими формує засади подальшого вивчення студентом клінічних дисциплін – пропедевтики внутрішньої медицини, хірургії, педіатрії, медичної психології, внутрішньої медицини, інфекційних

хвороб, онкології, анестезіології та інтенсивної терапії, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами «по вертикалі» та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Навчальна дисципліна належить до обов'язкових дисциплін.

Пререквізити Дисципліна базується на знаннях, що отримуються студентами під час вивчення таких фундаментальних дисциплін як анатомія, гістологія, фізіологія, патологічна анатомія, патологічна фізіологія, пропедевтика внутрішньої медицини, фармакологія, і закладає основи для вивчення клінічної хірургії, травматології та ортопедії, урології, нейрохірургії, акушерства, гінекології, анестезіології, реаніматології та інших навчальних дисциплін, що передбачають застосування хірургічних методів лікування.

Постреквізити Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні фахових дисциплін.

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE

<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=1530>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є: викладання навчальної дисципліни «Сестринська практика» є опанування студентом основних прийомів професійної діяльності медичної сестри на основі глибокого знання та розуміння особливостей функціонування організму хворої людини із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є

Оволодіння студентами основними знаннями щодо обов'язків середнього медичного персоналу хірургічного відділення стаціонару

Набуття основних практичних навичок медичної сестри хірургічного відділення стаціонару

Поглиблення теоретичних знань, необхідних для організації комфортних умов перебування хворого у стаціонарі та забезпечення необхідного догляду за ним на всіх етапах лікування

Формування у студентів морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна.

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами компетентностей:

- інтегральні:

Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

– загальні:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Здатність працювати в команді.

Навички міжособистісної взаємодії.

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Здатність спілкуватись іноземною мовою

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

– спеціальні (фахові, предметні):

Навички опитування та клінічного обстеження пацієнта.

Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

Навички виконання медичних маніпуляцій.

Здатність до забезпечення необхідного режиму перебування хворого у стаціонарі при лікуванні захворювань.

Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.

Навички надання екстреної медичної допомоги.

Здатність до забезпечення відповідного характеру харчування при лікуванні захворювань.

Здатність до ведення медичної документації.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

1. Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, анамнез життя (в тому числі професійний анамнез), за умов закладу охорони здоров'я, його підрозділу або вдома у хворого, використовуючи результати співбесіди з пацієнтом, за стандартною схемою опитування хворого. За будь-яких обставин (в закладі охорони здоров'я, його підрозділі, вдома у пацієнта та ін.), використовуючи знання про людину, її органи та системи, за певними алгоритмами:

- збирати інформацію про загальний стан пацієнта (свідомість, конституція) та зовнішній вигляд (огляд шкіри, підшкірного жирового шару, пальпація лімфатичних вузлів, та щитовидної залози);
  - обстежувати стан серцево-судинної системи;
  - обстежувати стан органів дихання;
  - обстежувати стан органів черевної порожнини
2. Оцінювати інформацію щодо стану пацієнта в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу, застосовуючи стандартну процедуру, використовуючи знання про людину, її органи та системи, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень.
  3. Виконувати медичні маніпуляції, що входять до функціональних обов'язків медичної сестри в умовах лікувальної установи, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних та використовуючи стандартні методики (у т.ч. зі списку 5 Стандарту: виконувати непрямий масаж серця, виконувати штучне дихання, проводити ресстрацію стандартної ЕКГ в 12 відведеннях, здійснювати тимчасову зупинку зовнішньої кровотечі, здійснювати первинну хірургічну обробку рани, перев'язку, зняття шкірних швів, накладати пов'язки, проводити транспортну іммобілізацію, проводити введення лікарських речовин (внутрішньовенне струминне та крапельне), вимірювати артеріальний тиск, відновлювати прохідність дихальних шляхів, виконувати техніку контакту новонародженого «шкіра до шкіри» і раннього прикладання до грудей, визначати групи крові, реуз-належність).
  4. Здійснювати профілактичні заходи, в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу на підставі даних про стан здоров'я певних контингентів населення та про наявність впливу на нього навколишнього середовища, використовуючи існуючі методи, в межах первинної медико-санітарної допомоги населенню, щодо:
    - режиму діяльності та відпочинку;
    - формування сприятливого виробничого середовища;
    - первинної профілактики захворювань і травм;
    - вакцинопрофілактики;
    - профілактики шкідливих звичок;
    - пропаганди здорового способу життя.
  5. Забезпечувати необхідний режим перебування хворого у стаціонарі при лікуванні захворювання, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами.
  6. Надавати екстрену медичну допомогу, за будь-яких обставин, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі виявлення невідкладного стану (зі списку 3 Стандарту: гіпертензивний криз, гостра дихальна недостатність, гостра серцева недостатність, гостра кровотеча, синдром гострої крововтрати, зупинка серця, дихання, колапс) в умовах обмеженого часу згідно з визначеною тактикою, використовуючи стандартні схеми.
  7. Забезпечувати дотримання необхідного лікувального харчування при лікуванні захворювання, в умовах закладу охорони здоров'я, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

В умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу вести медичну документацію щодо пацієнта (заповнювати карту медичну карту стаціонарного хворого, лист лікарських

призначень, амбулаторну карту тощо), використовуючи стандартну технологію, на підставі нормативних документів.

У результаті вивчення дисципліни «Сестринська практика» студент має в умовах хірургічного стаціонару:

- Демонструвати методи остаточної зупинки кровотечі різними способами
- Визначати види кровотеч та величину крововтрати
- Набути навички визначення груп крові та резус-фактора, індивідуальної, резус та біологічної сумісності крові донора і реципієнта
- Засвоїти процедуру виконання різних видів анестезії та наркозу
- Демонструвати методику проведення реанімаційних заходів (непрямого масажу серця та штучної вентиляції легень)
- Ідентифікувати пошкодження м'яких тканин, черепа, грудної клітки
- Демонструвати хірургічну обробку ушкоджених ділянок тіла та догляд за ними
- Демонструвати техніку накладання різних видів пов'язок та засобів транспортної іммобілізації
- Організувати заходи по наданню першої допомоги постраждалому з опіком
- Засвоїти основні клінічні прояви гнійних захворювань м'яких тканин та заходи першої допомоги хворим
- Демонструвати основні заходи по профілактиці правця, дифтерії, сибірки, газової гангрені
- Демонструвати правила обробки інфікованих пошкоджень м'яких тканин

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проєктів, ажурна пилка), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи), тайм-менеджмент (реалізується через: метод проєктів, робота в групах, тренінги), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів, метод самопрезентації).

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	вечірня форма навчання
Кількість кредитів – 0,9	Напрямок підготовки 22 “Охорона здоров'я”	нормативна	
Загальна кількість годин -27	Спеціальність: _228 “Педіатрія” магістри	Рік підготовки:	
		3-й	-й
		Семестр	
		6-й	-й
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 9 самостійної роботи студента - 18	Освітньо-кваліфікаційний рівень: другий (магістерський) рівень	Лекції	
		год.	год.
		Практичні, семінарські	
		9 год.	год.
		Лабораторні	
		- год.	год.
		Самостійна робота	
		18 год.	год.
		Індивідуальні завдання: - год.	
Вид контролю: диф. залік			

2.1 Опис дисципліни

Структура навчальної дисципліни

Назви розділів дисципліни і тем	Кількість годин					
	Форма навчання (денна або вечірня)					
	усього	У тому числі				
		лек	пр	лаб	інд	срс
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Кровотеча та крововтрата.	3		1			2
Тема 2. Переливання крові та кровозамінників.	4		1			3
Тема 3. Реанімаційні заходи у хірургічних хворих.	4		1			3
Тема 4. Чисті та гнійні рани.	3		1			2
Тема 5. Переломи та вивихи. Закриті пошкодження м'яких тканин, черепа, грудної клітини.	3		1			2
Тема 6. Опіки та відмороження.	3		1			2
Тема 7. Гострі гнійні захворювання м'яких тканин та кисті.	3		1			2
Тема 8. Гостра специфічна хірургічна інфекція. Некроз. Гангрена. Виразки. Нориці. Сторонні тіла.	3		1			2
Диф. залік	1		1			
Всього годин по дисципліні	27		9			18

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
	Всього годин		

2.2.2 Семінарські заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1				
2				
	Всього годин			

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Кровотеча та крововтрата. Переливання крові та кровозамінників.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
2	Реанімаційні заходи у хірургічних хворих. Чисті та гнійні рани.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
3	Переломи та вивихи. Закриті пошкодження м'яких тканин, черепа, грудної клітини. Опіки та відмороження.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь

				вмінь
4	Гострі гнійні захворювання м'яких тканин та кисті. Гостра специфічна хірургічна інфекція. Некроз. Гангрена. Виразки. Нориці. Сторонні тіла.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
5	Диференційований залік	1		усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
Всього годин практичних занять		9		

2.2.4. Лабораторні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1				
2				
	Всього годин			

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Заповнення основної звітної документації, щоденника виробничої практики та підсумкового звіту.	3	Самостійна робота	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
2	Теми СРС: 1. Ускладнення при переливанні крові та її компонентів.	2	Самостійна робота	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь

2. Серцево-легенева реанімація та інтенсивна терапія.	2	Самостійна робота	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
3. Лактаційний мастит.	1	Самостійна робота	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
4. Чисті та гнійні рани.	1	Самостійна	усне та письмове

			робота	опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
	5. Переломи та вивихи. Закриті ушкодження м'яких тканин, черепа, грудної клітини	1	Самостійна робота	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
	6. Опіки та відмороження.	1	Самостійна робота	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю

				вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
	7 Гострі гнійні захворювання м'яких тканин та кисті	1	Самостійна робота	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
	8 Гостра специфічна хірургічна інфекція. Некроз. Гангрена. Виразки. Нориці. Сторонні тіла	1	Самостійна робота	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і

				нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
4	Індивідуальна робота: участь в ургентному чергуванні хірургічної клініки.	3	Самостійна робота	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
5	Підготовка до диференційованого заліку.	2	Самостійна робота	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг

				відповідних практичних навичок та професійних вмінь
Всього годин самостійної роботи студента		18		

Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни застосовується комплекс методів: - методи словесної передачі і слухового сприйняття учбової інформації (лекції, бесіди, розповіді, пояснення, обговорення), методи наочної передачі і зорового сприйняття учбової інформації (показ таблиць, схем, слайдів, відеозаписів, діа- та кінофільмів, вивчення літературних та інших джерел учбової інформації, застосування наочних засобів навчання), методи передачі учбової інформації за допомогою практичних, трудових дій і тактильного, кіностатичного її сприйняття.

Методи контролю

Оцінювання успішності навчання студентів за ЕСТС організації навчального процесу (ПНД, залік, диф. залік, іспит) здійснюється на підставі «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Харківському національному медичному університеті ХНМУ», затвердженої наказом ХНМУ від 21.08.2021 № 181

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми. При оцінюванні навчальної діяльності студентів застосовуються стандартизовані методи контролю: тестування, структуровані письмові роботи, структурований за процедурою контроль практичних навичок в умовах, що наближені до реальних (тварини, біологічні об'єкти, тренажери, муляжі). Також поточний контроль здійснюється у формі усного опитування, бліц-опитування, оцінювання індивідуальних завдань, письмових робіт, виступів на семінарах і конференціях.

Критерії оцінки знань студентів з дисципліни:

Оцінку “Відмінно” отримує студент, який твердо знає програмований матеріал з загальної хірургії, глибоко його засвоїв, вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає, у відповіді якого тісно пов'язується теорія з практикою.

Оцінку “Добре” отримує студент, який знає програмований матеріал з загальної хірургії, грамотно і змістовно його викладає, який не допускає значних неточностей у відповіді на запитання, правильно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних запитань і задач, володіє необхідними навиками і технікою їх виконання.

Оцінку “Задовільно” отримує студент, який знає основний матеріал з загальної хірургії, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формування, порушує послідовність у викладанні програмованого матеріалу і відчуває труднощі при використанні практичних навиків.

Оцінку “Незадовільно” отримує студент, який не знає значної частини програмованого матеріалу з загальної хірургії, допускає значні помилки у його викладанні, невпевнено, з великими труднощами виконує практичні навички.

Диференційований залік з дисципліни здійснюється по завершенню вивчення всіх тем за семестр на останньому підсумковому занятті. До здачі заліку допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та впродовж семестру набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Оцінка за предмет визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки диференційованого заліку (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліку, визначених програмою дисципліни.

Оцінювання поточної навчальної діяльності (ПНД)

Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми з догляду за хворими (ПНД) студенту виставляється оцінка за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» або «незадовільно».

Підсумковий бал за поточну навчальну діяльність (ПНД) визначається як середнє арифметичне традиційних оцінок за кожне заняття, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 1.

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Методика проведення підсумкового заняття (Підсумковий семестровий контроль):

1. Вирішення пакету тестових завдань за змістом навчального матеріалу, який включає наступне:

- базові тестові завдання з дисципліни, які охоплюють зміст навчального матеріалу за всіма темами дисципліни, в день підсумкового заняття відповідно, у кількості не менше

15 тестів (Критерій оцінювання – 90,5% вірно вирішених завдань; «склав» або «не склав»);

2. Оцінювання засвоєння практичних навичок та теоретичних знань за всіма темами дисципліни в день підсумкового заняття. (критерії оцінювання – «виконав» або «не виконав»).

5. Під час оцінювання знань студента, що входять до даного підсумкового заняття (ПЗ) студенту виставляється оцінка за національною шкалою, яка рахується як оцінка за ПНД.

Допуск до диференційованого заліку визначається у балах min - 70, max - 120 та при відсутності пропусків аудиторних занять та незадовільних оцінок. Пропуски аудиторних занять та оцінки «незадовільно» повинні бути відпрацьовані в обов'язковому порядку.

Диференційований залік проводиться викладачем групи на останньому занятті. На протязі диференційованого заліку з дисципліни перевіряються отримані за курс:

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції - вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

Диференційований залік включає:

1. Вирішення пакету тестових завдань за змістом навчального матеріалу, який включає базові тестові завдання з дисципліни, які охоплюють зміст навчального матеріалу у кількості **30 тестів**. Критерій оцінювання – **90,5%** вірно вирішених завдань; «склав» або «не склав»);

2. Оцінювання засвоєння практичних навичок та теоретичних знань за всіма темами дисципліни. Оцінювання практичних навичок проводиться за критеріями «виконав», «не виконав», а оцінювання теоретичних знань проводиться за таблицею 2.

Таблиця 2

Оцінювання теоретичних знань.

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Усна відповідь за білетами, які включають теоретичну частину дисципліни	За кожену відповідь студент одержує від 10 до 16 балів, що відповідає: «5» - 16 балів; «4» - 13 балів; «3» - 10 балів.
1	16	13	10		
2	16	13	10		
3	16	13	10		
4	16	13	10		
5	16	13	10		
	80	65	50		

Оцінювання індивідуальних завдань студента

На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (**не більше 10**).

Бали за індивідуальні завдання одноразово нараховуються студентіві тільки комісійно (комісія – зав. кафедри, завуч, викладач групи) лише за умов успішного їх виконання та захисту. В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 120 балів.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Таблиця 3

Технологія оцінювання дисципліни

Оцінювання результатів вивчення дисциплін проводиться безпосередньо після диференційованого заліка, зазначених у графіку навчального процесу. Оцінка з дисципліни визначається як сума балів за ПНД та диференційованого заліку і становить min – 120 до max - 200.

Таблиця 4

**Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою,
чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS**

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі підсумкові заняття, заліки, диференційовані заліки та іспити.

Студентам, що не виконали вимоги навчальних програм дисциплін виставляється оцінка **F_x**, якщо вони були допущені до складання диференційованого заліку, але не склали його. Оцінка **F** виставляється студентам, які не допущені до складання диференційованого заліку або іспиту.

Оцінки "**F_x**" або "**F**" ("незадовільно") виставляються студентам, яким не зараховано вивчення дисципліни, формою контролю якої є залік.

3.2. Перелік практичних навичок для диференційованого заліку

1. Структура і організація роботи хірургічного стаціонару.
2. Документація сестринського посту. Облік і зберігання наркотичних і сильнодіючих засобів.
3. Лікувально-охоронний режим хірургічного відділення.
4. Обов'язки постової медичної сестри хірургічного відділення.
5. Обов'язки перев'язочної медичної сестри хірургічного відділення.
6. Обов'язки операційної медичної сестри.
7. Правила техніки безпеки при роботі з киснем.
8. Правила техніки безпеки при роботі з біологічними рідинами.
9. Склад аптечки першої допомоги.
10. Види прибирань в операційному блоці.
11. з медичними відходами хірургічного відділення.

12. Дезінфекція, передстерилізаційне очищення і стерилізація хірургічного інструментарію.
13. Контроль якості передстерилізаційного очищення.
14. Дезінфекція предметів догляду в хірургічному стаціонарі.
15. Дезінфекція одноразового інструментарію в хірургічному стаціонарі.
16. Види стерилізації. Контроль стерилізації.
17. Порядок обробки рук перед виконанням маніпуляцій.
18. Ведення медичної документації медичною сестрою хірургічного стаціонару, документування сестринського процесу.
19. Основні групи хірургічного інструментарію.
20. Види шовного матеріалу. Стерилізація шовного матеріалу.
21. Підготовка операційного поля. Способи обробки операційного поля.
22. Підготовка пацієнта до знеболення. Премедикація, основні компоненти. Основні етапи наркозу.
23. Правила особистої гігієни. Правила надягання і носіння ковпака, маски, операційної білизни.
24. Транспортування пацієнта в операційну і з операційного залу. Положення пацієнта на операційному столі в залежності від виду операції.
25. Порядок роботи операційно блоку.
26. Підготовка перев'язувального матеріалу, операційног одягу і білизни для укладання в бікс. Види укладання матеріалу в бікс. Зберігання стерильних матеріалів.
27. Підготувати пацієнта до бронхоскопії. Написати заявку.
28. Підготувати пацієнта до фіброгастроскопії. Написати заявку.
29. Підготувати пацієнта до колоноскопії. Написати заявку.
30. Підготувати пацієнта до урографії. Написати заявку.
31. Підготувати пацієнта до ректороманоскопії. Написати заявку.
32. Підготувати пацієнта до холецистографії. Написати заявку.
33. Підготувати пацієнта до рентгеноскопії шлунка і кишечника. Написати заявку.
34. Підготувати пацієнта до іригоскопії. Написати заявку.
35. Підготувати пацієнта до УЗД органів черевної порожнини. Написати заявку.
36. Скласти набір для визначення групи крові, резус-фактору.
37. Скласти набір для проведення проб на сумісність перед переливанням крові.

38. Заповнити систему для інфузійної терапії одноразового застосування.
39. Скласти набір інструментів для ПХО рани.
40. Скласти набір інструментів для трахеостомії.
41. Скласти набір інструментів для скелетного витягування.
42. Скласти набір інструментів для плевральної пункції.
43. Скласти набір інструментів для абдомінальної пункції.
44. Скласти набір інструментів для трепанації черепа.
45. Скласти набір інструментів для накладання та зняття швів.
46. Скласти набір інструментів для ампутації кінцівки.
47. Скласти набір інструментів для ревізії черевної порожнини.
48. Скласти набір інструментів для спинномозкової пункції.
49. Скласти набір інструментів для венесекції.
50. Провести зняття швів з рани.
51. Провести туалет операційної рани.
52. Провести туалет гнійної рани.
53. Накрити стерильний столик.
54. Провести подачу стерильних інструментів лікаря.
55. Одягнутися в стерильний халат і рукавички.
56. Одягнути хірурга в стерильний халат і рукавички.
57. Приготувати серветки, турунди, тупфером.
58. Провести видову укладку бікса.
59. Провести універсальну укладку бікса.
60. Провести хірургічну обробку рук шкірним антисептиком.
61. Провести обробку пролежня.
62. Приготувати ліжко післяопераційному хворому, травматологічному хворому.
63. Провести контроль якості ПСО.
64. Провести контроль якості стерилізації за допомогою індикаторів стерильності.
65. Провести обробку та стерилізацію хірургічних інструментів.
66. Провести катетеризацію сечового міхура.

67. Провести постановку міхура з льодом.
68. Скласти набір для інфільтраційної, провідникової, спинномозкової анестезії.
69. Провести постановку очисної клізми.
70. Провести постановку газовідвідної трубки.
71. Накласти хрестоподібну пов'язку на потилицю.
72. Накласти спіральну пов'язку на грудну клітку.
73. Накласти колосовидну пов'язку на палець.
74. Накласти пов'язку на тазостегновий суглоб.
75. Накласти пов'язку на молочну залозу.
76. Накласти пов'язку на колінний суглоб.
77. Накласти пов'язку на плечовий суглоб.
78. Накласти пов'язку на гомілковостопний суглоб.
79. Накласти пов'язку «рукавиця» на кисть.
80. Накласти «очіпок» на голову.
81. Накласти клейову пов'язку на передпліччя.
82. Накласти Т-образну пов'язку на промежину.
83. Накласти пращевидну пов'язку на ніс, підборіддя.
84. Накласти еластичний бинт на нижню кінцівку.
85. Накласти бандаж.
86. Приготувати гіпсовий бинт, лонгету. Провести їх замочування та віджимання.
87. Накласти шину Крамера при травмі плеча.
88. Накласти шину Крамера при травмі гомілки.
89. Накласти шину Крамера при травмі передпліччя.
90. Накласти шину Дитерихса при травмі стегнової кістки.
91. Накласти пов'язку Дезо.
92. Накласти пов'язку на око.
93. Накласти пов'язку на куксу.
94. Накласти оклюзійну пов'язку при травмі грудної клітини.
95. Накласти пов'язку на ліктьовий суглоб.

96. Накласти пов'язку «рукавичка»
97. Накласти косиночну пов'язку для іммобілізації верхньої кінцівки.
98. Накласти шини Крамера при переломі стегна.
99. Накласти спіральну пов'язку на палець.
100. Накласти пов'язку на обидві молочні залози.
101. Накласти пов'язку на обидва ока.
102. Транспортувати постраждалого з переломами кісток тазу, хребта.
103. Накласти джгут при артеріальній кровотечі.
104. Провести пальцеве притиснення артерії при кровотечі на протязі.
105. Накласти пов'язку, що давить при венозній кровотечі.

3.3. Перелік теоретичних питань для диференційованого заліку

1. Кровотечі, види, механізм їх виникнення.
2. Методи зупинки кровотеч.
3. Визначення груп крові.
4. Резус- належність. Проби на сумісність.
5. Покази та протипокази до переливання крові.
6. Ускладнення при переливанні крові та боротьба з ними.
7. Компоненти крові та препарати крові.
8. Кровозамінники їх класифікація, покази для використання.
9. Відвідування станції переливання крові.
10. Переливання крові хворому. Особливості догляду за хворими під час переливання крові.
11. Визначення поняття "пошкодження". Класифікація. Умови, які визначають важкість пошкодження. Особливості обстеження лікування та догляду за хворих з гострими пошкодженнями.
12. Закриті пошкодження м'яких тканин. Вивихи. Догляд за хворими з вивихами.
13. Травматичний токсикоз Особливості догляду за хворими.
14. Переломи, Класифікація, клініка, діагностика, ускладнення. Лікування переломів. Особливості догляду за хворими з переломами.
15. Рани. Класифікація, клініка, чисті рани, ускладнення.

16. Гнійні рани. Фазність раньового процесу. Клініка та лікування гнійних ран
17. Опіки та відмороження. Класифікація, клінічні прояви. Невідкладна допомога та лікування.
18. Інгаляційний наркоз.
19. Неінгаляційний наркоз.
20. Ускладнення інгаляційного наркозу.
21. Місцеве знеболювання. Види , покази для виконання, можливі ускладнення та їх запобігання.
22. Передопераційна підготовка хворого.
23. Відвідування операційної.
24. Післяопераційний період та догляд за важкохворими хворими в реанімаційному відділенні.
25. Основи хірургічної деонтології та її особливості у хірургічного хворого. Анамнез та його особливості. Об'єктивні методи обстеження.
26. Індивідуальне дослідження хірургічного хворого. Інструментальні методи дослідження.
27. Знайомство з наданням хірургічної допомоги хворим з гнійною хірургічною інфекцією в амбулаторних умовах поліклініки. Загальні принципи консервативного та оперативного лікування.
28. Місцеві гнійні захворювання: фурункул, фурункульоз, карбункул, гідраденіт, абсцес, флегмона, тромбофлебіт. Догляд за хворими з цією патологією.
29. Гостра гнійна неспецифічна інфекція кисті: панарицій, флегмона кисті. Мастит. Догляд за хворими з цією патологією.
30. Гостра гнійна неспецифічна Інфекція. Робота в гнійній перев'язочній.
31. Гострий та хронічний остеомієліт, його форми та особливості лікування. Догляд за хворими з цією патологією.
32. Хронічна специфічна Інфекція: кістково-суглобовий туберкульоз. Догляд за хворими з цією патологією.
33. Анаеробна інфекція. Газова гангрена, збудники, форма, лікування, профілактика. Догляд за хворими з цією патологією.
34. Пращець, етіологія, клініка, профілактика, лікування. Сибірська виразка. Дифтерія рани. Догляд за хворими з цією патологією.
35. Загальна гнійна Інфекція. Сепсис. Догляд за хворими з цією патологією.

36. Пухлини, клініка, діагностика доброякісних та злоякісних пухлин. Принципи організації онкологічної допомоги населенню України.
37. Візуальні форми злоякісних пухлин (рак шкіри, рак губи, рак молочної залози). Догляд за хворими з цією патологією.
38. Варикозна хвороба, постромбофлебетичний синдром.
39. Облітеруючі захворювання судин нижньої кінцівки (облітеруючий ендартеріт, облітеруючий атеросклероз). Особливості догляду за пацієнтами з патологією судин.

3.4. Індивідуальні завдання

На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (не більше 10).

3.5. Правила оскарження оцінки здійснюється згідно чинних нормативних документів.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Очікується, що студенти відвідуватимуть практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів виникають питання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач дає на першому занятті.

Активна участь під час обговорення в аудиторії, детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Від студентів очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Польовий В. П. Догляд за хворими хірургічного профілю / В. П. Польовий, О. Й. Хомко, С. П. Польова, А. С. Паляниця. – Чернівці : Медуніверситет, 2012. – 380 с.
2. Польовий В. П. Амбулаторні хірургічні маніпуляції / В. П. Польовий, І. В. Шкварковський, М. Д. Желіба. – Чернівці : Медуніверситет, 2013. – 252 с.
3. Загальна хірургія: підручник / М.Д.Желіба, С.Д.Хіміч, І.Г.Герич та ін.: за ред. професорів М.Д.Желіби, С.Д.Хіміча.-К.:ВСВ «Медицина», 2010.-448с.
4. Общая хирургия: учебник / Н.Д.Желиба, С.Д.Химич, И.Г.Герич и др.:под ред. профессоров Н.Д.Желибы, С.Д.Химича.-К.:ВСИ «Медицина», 2011.- 488 с.
5. Хіміч С. Д. Довідник хірурга / С. Д. Хіміч. – Київ : Здоров'я, 2011. – 240 с.
6. Желіба М. Д. Загальна хірургія / М. Д. Желіба, С. Д. Хіміч. – Київ : Медицина, 2010. – 340 с.
7. Лисенко Б. П. Хірургія : підручник / Б. П. Лисенко, В. Д. Шейко, С. Д. Хіміч та ін. – К. : ВСВ «Медицина», 2010. – 712 с.
8. Пантьо В. І. Загальна хірургія : навчальний посібник / В. І. Пантьо, В. М. Шимон, О. О. Болдіжар . – Ужгород : ІВА, 2010. – 464 с.
9. Хірургія: підручник/Б.П.Лисенко, В.Д.Шейко, С.Д.Хіміч.-К.:ВСВ «Медицина»,2010.-712 с.
10. С. Д. Хіміч. Довідник хірурга. – К.: Здоров'я, - 2011. – 208 с.

Допоміжна

1. Амбулаторні хірургічні маніпуляції / за ред. Проф.. Польового В.П.Шкварковського І.В., Желіби М.Д.-Чернівці:Медуніверситет,-2013.-252 с.
2. Перша долікарська допомога / Андрущенко В.П., Кушта Ю.Ф., Андрущенко Д.В.- Львів, Львівський національний медичний університет,-2011.- 351 с.
3. Догляд за хворими хірургічного профілю./В.П. Польовий, О.Й. Хомко, С.П. Польова,А.С. Паляниця, І.О.Вишневський.-Чернівці:Медуніверситет-2012.- 380 с.
4. Общая хирургия: учебник / Н.Д.Желиба, С.Д.Химич, И.Г.Герич и др.:под ред. профессоров Н. Д. Желибы, С.Д.Химича.-К.:ВСИ «Медицина», 2011.- 488 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Сайт університету www.knmu.kharkov.ua/

Бібліотека <http://libr@KNMU.kharkov.ua>

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE

<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=1530>

8. ІНШЕ

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-poglyv-dyvc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx